

شناسایی عوامل مؤثر بر موفقیت و آفت تحصیلی محصلان در مضمون محاسبه مالی ۱-۲

(مطالعه موردی: محصلان دانشگاه آریا)

لطف الله قادری^۱، میر محمد فاروق حیدری^۲

^۱ دانشجوی دانشکده اقتصاد دانشگاه آریا (نویسنده مسئول)

^۲ استاد دانشکده اقتصاد دانشگاه آریا

چکیده

پیشرفت تحصیلی دانشجویان در مقاطع مختلف رشد جسمی، روانی و اجتماعی نیازمند دارا بودن نگرش مثبت به رشته تحصیلی و انگیزه‌های قوی است. این تحقیق به بررسی شناسایی عوامل موفقیت و آفت تحصیلی محصلان به روش توصیفی-پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری این تحقیق را (۱۲۰) محصل، مطابق جدول مورگان، تعداد () نفر به شیوه نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. روش جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه‌ای بوده که از مقاله معصوم داوری‌نیا استفاده گردیده است. این تحقیق از نوع توصیفی بوده، جامعه آماری این تحقیق را تمامی دانشجویان دانشکده اقتصاد تشکیل می‌دهد. پرسشنامه به دو گروه محصلان توزیع گردید. گروه اول دانشجویانی که اوسط نمرات شان بیشتر از ۸۰ بودند، گروه دوم دانشجویانی که اوسط نمرات شان کمتر از ۷۰ بودند. نمونه آماری با استفاده از جدول مورگان به تعداد (۱۰۰) تن توزیع گردید. نتایج آزمون کلموگروف اسمیرنوف و شامپیر نشان داد که داده‌ها دارای توزیع نارمل نیست. نتایج نشان داد که از دیدگاه دانشجویانی با موفقیت تحصیلی عواملی چون علاقمندی به رشته تحصیلی، داشتن انگیزه کافی برای مطالعه و تحصیل، ارتباط با دوستان علاقمند به تحصیل، وجود منابع و کتب درسی و تسلط استاد در تدوین و فهم موضوعات درسی از جمله عواملی مهم از دیدگاه دانشجویانی با موفقیت تحصیلی به شمار می‌رود. اما از دیدگاه دانشجویانی با آفت تحصیلی عواملی چون؛ حضور در صنف بدون مطالعه قبلی درس، نداشتن برنامه منظم و هفتگی برای مطالعه درس‌ها، حاضر شدن در صنف، پرسش‌های دشوار اساتید، نداشتن محتوای درس‌ها با نیازهای جامعه و دانشجو و آشنایی نداشتن با بازار کار در رشته بیشترین تأثیر را بر آفت تحصیلی این دانشجویان دارد.

واژه‌های کلیدی: موفقیت تحصیلی، آفت تحصیلی، کتب درسی، انگیزه، برنامه‌ریزی و محتوای دروس

مقدمه:

موفقیت تحصیلی محصلان ازجمله شاخص های مهم در ارزیابی ارتقای کیفیت به شمار می رود. در تحصیلات عالی به سرنوشت محصل، رشد موفقیت آمیز وی و جایگاه او در جامعه توجه می شود و انتظار می رود که فرد در ابعاد شناختی و کسب مهارت و توانایی و همچنین ابعاد عاطفی و رفتاری پیشرفت کند. افزایش کیفیت در تحصیلات عالی ازجمله مؤثرترین عوامل توسعه کشورها محسوب می شود (داوری نیا و همکاران، ۱۳۹۸: ۸).

پیشرفت تحصیلی و مسائل مرتبط به آن یکی از دغدغه های اصلی نظام آموزشی کشورهاست چرا که مسئولین و تصمیم گیرندگان سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی در سراسر دنیا توسعه و پیشرفت جامعه را در توسعه و پیشرفت نظام آموزشی می دانند و این توسعه و پیشرفت از طریق پیشرفت تحصیلی دانشجویان مسیر می گردد (اسماعیل پور، ۱۳۹۴: ۶۵).

حسابداری رشته ای است که آثار مالی ناشی از تصمیم گیری های اقتصادی را منعکس می سازد و آن ها را در قالب اعداد و ارقام ارائه می نماید، به ارزیابی فعالیت های اقتصادی می پردازد و اطلاعاتی را جهت تصمیم گیری ارائه می کند، در واقع حسابداری به مدیریت یا مالکیت شرکت ها و تصدی های اقتصادی و سایر استفاده کنندگان، گزارش هایی از معاملات مالی ارائه می کند (شورورزی و همکاران، ۱۳۹۱: ۲).

حسابداری بخش اعظم اطلاعات مورد نیاز مدیریت واحدهای اقتصادی و گروه های ذینفع و ذی علاقه را تحت پوشش قرار می دهد و به عنوان بخشی از زیر ساخت لازم برای توسعه اقتصادی به شمار می رود (نوروش، ۱۳۷۲).

مسئله اینجاست که تحصیل دانشگاهی برای تمام محصلان یکسان نیست و دانشجویان با کیفیت های متفاوتی دوران تحصیل خود را می گذرانند. در این میان، این مسئله مطرح است که چه عواملی بر موفقیت تحصیلی برای دانشجویان منجر می شود و چه عواملی درس خواندن دانشجویان را با چالش همراه می کند. شناسایی زمینه های موفقیت و افت تحصیلی در دانشگاه، مسئله ضروری برای مدیریت تحصیلی در دانشگاه هاست که تحقیق حاضر به آن توجه شده است (حجازی، ۱۳۸۵: ۱۹).

مبانی نظری و پیشینه تحقیق

کوبال و میوسک در سال ۲۰۰۱ موفقیت تحصیلی را ادراک و ارزشیابی فرد از خود در مورد عملکرد تحصیلی خویش تعریف کرده اند. بنابراین، موفقیت تحصیلی شامل موفقیت یا عدم موفقیت در کسب و یادگیری مجموعه مطالبی است که با عنوان درس یا مواد درسی در طی یک سال به یادگیرنده ارائه می شود (Kobal, ۲۰۰۱: ۳۰).

فاکس و سیز در سال ۲۰۱۹ تحقیق را تحت عنوان تأثیر مشارکت در برنامه درسی بر موفقیت تحصیلی محصلان رشته دوا سازی اجرا کردند. آن ها دریافتند دانشجویانی که در فعالیت های برنامه درسی درگیر شده بودند به طور متوسط اوسط نمرات بالاتری گرفتند و به نگهداشتن موقعیت رهبری علاقمند بودند. همچنین دریافتند دانشجویانی که نمره های بالاتری کسب کردند، احتمال افت تحصیلی کمتر و مشارکت بیشتر در انواع فعالیت های برنامه درسی داشتند نسبت به دانشجویانی که موقعیت رهبری نداشتند (Fox, ۲۰۱۹).

زارع (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی علل و عوامل آفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه صنعتی شیراز پرداخت. هدف از اجرای این تحقیق بررسی روابط عوامل فردی، آموزشی و خانوادگی با آفت تحصیلی از طریق عوامل مؤثر بر آن شامل انگیزه تحصیلی، برنامه ریزی تحصیلی، استعداد و توانایی تحصیلی، فضا و امکانات آموزشی، جو خانوادگی، استاد و کیفیت تعامل با دانشجو، نظام آموزشی و نگرش خانواده به تحصیل فرزندان بود. نتایج تحقیق نشان داد که در بین عوامل مؤثر، تمامی موارد به جز جو خانوادگی، رابطه معنی داری با آفت تحصیلی داشت (زارع، ۱۳۹۶).

نریمانی و میری در سال ۱۳۹۶ تحقیقی را تحت عنوان عوامل مؤثر بر موفقیت تحصیلی رتبه های برتر کانکور انجام داد. یافته های تحقیق نشان داد که سازه موفقیت تحصیلی به عنوان مقوله اصلی مبتنی بر مؤلفه دستیابی به اهداف است. از این مؤلفه ها می توان به قبولی در دانشگاه های معتبر، رسیدن به مدارج عالی علمی و کسب تخصص در رشته اشاره کرد. همچنین از عوامل اثرگذار بر موفقیت تحصیلی می توان به غایت نگری و خودباوری به عنوان شرایط علی، حمایت خانوادگی و امکانات آموزشی به عنوان شرایط زمینه ای، هوش تحصیلی به عنوان شرایط واسطه ای و پشتکار و برنامه ریزی به عنوان راهبرد اشاره کرد (نریمانی و میری، ۱۳۹۶: ۶۰).

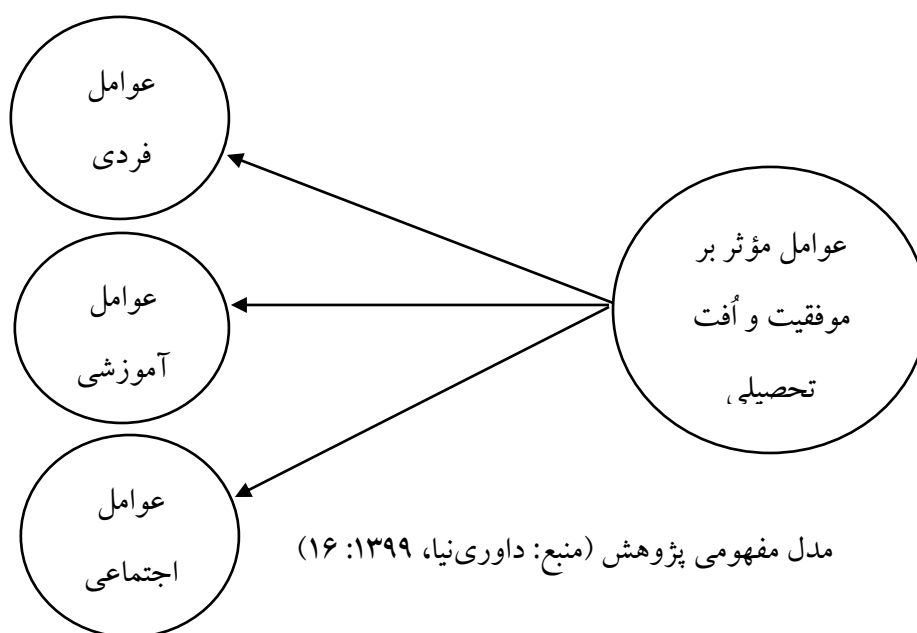
ممشلی (۱۳۹۰) در تحقیقی به بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر آفت تحصیلی دانش آموزان متوسط نظری شهر مینودشت پرداخت. نتایج نشان داد بین متغیر آفت تحصیلی و میزان تحصیلات پدر، میزان تحصیلات مادر رابطه معنی داری وجود دارد. همچنین محاسبه میزان همبستگی اسپیرمن بین دو متغیر آفت تحصیلی و درآمد در نتایج حاکی از این مطلب که بین این دو متغیر رابطه معنی داری وجود دارد. همچنین مشخص گردید که بین دو متغیر آفت تحصیلی و درآمد ارتباط معنی داری وجود دارد. محاسبه میزان همبستگی اسپیرمن بین دو متغیر آفت تحصیلی و شغل پدر و شغل مادر، چنین بیان شد این دو متغیر رابطه وجود دارد. همچنین بین شدت متغیر آفت تحصیلی و میزان اعتماد خانواده رابطه معنی داری وجود دارد. محاسبه میزان همبستگی بین دو متغیر آفت تحصیلی و میزان نظارت خانواده و سابقه معلم نیز چنین بیان شد که بین این دو متغیر رابطه معنی داری وجود دارد (ممشلی، ۱۳۹۰).

نوروش تحقیقی را با عنوان تدوین برنامه دروس رشته حسابداری در مقطع لیسانس متناسب با نیازهای حرفه حسابداری و کنترل و تفتیش انجام داد. نتایج حاصل از تحقیقات نشان داد که از نظر مدرسین حسابداری سرفصل دروس تأیید شده از طرف وزارت تحصیلات عالی از اهمیت لازم برخوردار است و دانش نظری مورد نیاز را در اختیار دانشجویان رشته حسابداری قرار می دهد، اما بر خلاف اساتید و شاغلین در حرفه حسابداری، اعتقاد دارند که برنامه مصوب قادر نیست مهارت مورد نیاز را به اندازه کافی و لازم جهت کاربرد دانش نظری در اختیار دانشجویان قرار دهد (نوروش، ۱۳۷۲).

اعتمادی تحقیقی با عنوان شناسایی عوامل و موانع رشد آموزش حسابداری در ایران و ارائه برنامه کارا و کارآمد در ایران ارائه داد. نتایج این تحقیق نشان می دهد که کمبود اساتید متخصص و رسیدگی به امور رفاهی آنان، افزایش سطح معلومات زبان خارجی دانشجویان و تأکید بر بحث های تشویقی حسابداری از مهمترین عوامل تأثیرگذار بر فرایند آموزش حسابداری می باشند (اعتمادی، ۱۳۷۷).

روش تحقیق:

این تحقیق از نوع توصیفی بوده جامعه آماری این تحقیق را تمامی محصلان دانشکده اقتصاد و سمستر سوم دانشکده کمپیوتر ساینس با اوسط نمرات ۸۰ و زیر ۷۰ تشکیل می دهد. پرسشنامه به دو گروه از محصلان توزیع گردید. گروه اول محصلان با اوسط بالای ۸۰ دارای موفقیت تحصیلی و گروه دوم دانشجویان با اوسط نمرات زیر ۷۰ به عنوان دانشجویان دارای افت تحصیلی مورد بررسی قرار گرفتند.

جدول (۱) مقادیر ضریب الفای کرونباخ برای هر متغیر دو پرسشنامه

عوامل مرتبط با موفقیت و افت تحصیلی	تعداد سوالات	پرسشنامه موفقیت تحصیلی	پرسشنامه افت تحصیلی
عوامل فردی	۲۸	۰,۸۱	۰,۸۶
عوامل آموزشی	۲۳	۰,۹	۰,۸۲
عوامل اجتماعی	۸	۰,۷۴	۰,۷۲

بررسی پایایی سوالات پرسشنامه نشان داد که سوالات هر بخش از همبستگی بالایی برخوردار است. مقدار آلفای کرونباخ ۰,۷ نشان دهنده پایایی مناسب پرسشنامه است. داده ها به کمک نرم افزار SPSS در دو سطح توصیفی و استنباطی تحلیل شد.

یافته های تحقیق:

برای استفاده از روش های پارامتری در تحلیل اطلاعات نیاز است، تا داده ها از توزیع نارمل پیروی نماید. به همین برای نارمل بودن متغیرها از آزمون کلموگروف اسمیرنوف و شامپیر استفاده گردید.

جدول (۲) آزمون کلموگروف اسمیرنوف و شامپیر برای موفقیت شغلی

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
عوامل فردی	.۴۱۳	۱۰۰	.۰۰۰	.۶۰۰	۱۰۰	.۰۰۰
عوامل آموزشی	.۵۲۲	۱۰۰	.۰۰۰	.۳۶۹	۱۰۰	.۰۰۰
عوامل اجتماعی	.۳۱۶	۱۰۰	.۰۰۰	.۶۹۷	۱۰۰	.۰۰۰

جدول (۲) نتایج آزمون کلموگروف اسمیرنوف و شامپیر برای موفقیت شغلی را نشان می دهد. از آنجا که مقدار سطح معنی داری بدست آمده کوچکتر از ۰,۰۵ است؛ بنابر این داده ها از توزیع نارمل پیروی نمی کند.

جدول (۳) آزمون کلموگروف اسمیرنوف و شامپیر برای اُفت تحصیلی

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
عوامل فردی	.۴۹۷	۱۰۰	.۰۰۰	.۴۳۰	۱۰۰	.۰۰۰
عوامل آموزشی	.۳۲۵	۱۰۰	.۰۰۰	.۷۰۵	۱۰۰	.۰۰۰
عوامل اجتماعی	.۳۵۶	۱۰۰	.۰۰۰	.۶۹۰	۱۰۰	.۰۰۰

جدول (۳) نتایج آزمون کلموگروف اسمیرنوف و شامپیر اُفت تحصیلی را نشان می دهد. از آنجا که مقدار سطح معنی داری بدست آمده کوچکتر از ۰,۰۵ است؛ بنابر این داده ها از توزیع نارمل پیروی نمی کند.

جدول (۴) آمار توصیفی دانشجویانی که دارای اُفت تحصیلی اند

جنسیت		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
مرد	Valid	۶۰-۷۰	۲۱	۳۵.۰	۳۵.۰
		پایین تر از ۶۰	۳۹	۶۵	۱۰۰.۰
	Total	۶۰	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	
زن	Valid	۶۰-۷۰	۲۴	۶۰.۰	۶۰.۰
		پایین تر از ۶۰	۱۶	۴۰.۰	۱۰۰.۰
	Total	۴۰	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	

جدول آمار توصیفی دانشجویان که دارای آفت تحصیلی اند، نشان می دهد که از جمله (۱۰۰) تن، (۶۰) تن مرد و (۴۰) تن زن می باشد. از جمله (۶۰) تن مرد، (۲۱) تن دارای اوسط نمرات ۶۰-۷۰ و (۳۹) تن دارای اوسط نمرات پایین تر از ۶۰ می باشد. از جمله (۴۰) دختر خانمها، اوسط نمرات (۱۶) تن آنها بین ۶۰ الی ۷۰ و (۱۶) تن آنها پایین تر از ۶۰ می باشد.

جدول (۵) آمار توصیفی دانشجویانی که دارای موفقیت تحصیلی اند

جنسیت			Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
مرد	Valid	۸۰-۹۰	۴۷	۷۸.۳	۷۸.۳	۷۸.۳
		۹۱-۱۰۰	۱۳	۲۱.۷	۲۱.۷	۱۰۰.۰
		Total	۶۰	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	
زن	Valid	۸۰-۹۰	۲۱	۵۲.۵	۵۲.۵	۵۲.۵
		۹۱-۱۰۰	۱۹	۴۷.۵	۴۷.۵	۱۰۰.۰
		Total	۴۰	۱۰۰.۰	۱۰۰.۰	

آمار توصیفی جدول (۶) نشان می دهد که از جمله (۱۰۰) تن دانشجویانی که اوسط نمرات شان بالاتر از ۸۰ اند؛ (۶۰) تن آنها پسران و (۴۰) تن آنها دختران می باشد. از جمله (۶۰) پسر، اوسط نمرات (۴۷) تن آنها بین ۸۰-۹۰ و (۱۳) تن آن بین ۹۱-۱۰۰ می باشد. از جمله (۴۰) دختر، اوسط نمرات (۲۱) تن آنها ۸۰-۹۰ و (۱۹) تن آنها بین ۹۰-۱۰۰ می باشد.

جدول (۷) رتبه بندی سوالات عوامل فردی در میان دانشجویانی با موفقیت تحصیلی با آزمون فریدمن

میانگین رتبه	رتبه	سوالات
۱۸,۲۶	۱	علاقه به رشته تحصیلی
۱۰,۱۵	۲۲	درک صحیح والدین از ارزش و جایگاه تحصیلات عالی
۱۷,۳۲	۲	داشتن انگیزه کافی برای مطالعه و تحصیل
۹,۸۶	۲۵	توجه والدین به وضعیت تحصیلی محصلان
۹,۹۲	۲۴	زندگی در کنار خانواده
۱۲,۶۲	۱۳	تغذیه کافی و مناسب
۱۲,۱۳	۱۵	آشنایی با رشته تحصیلی
۱۶,۹۸	۳	ارتباط با دوستان علاقه مند به تحصیل

۱۵,۲۱	۶	نداشتن ترس و اضطراب از حضور در صنف درسی
۱۵,۶۲	۵	تلاش کافی در یادگیری مطالب درسی
۱۶,۷۰	۴	داشتن هدف ها و انگیزه های مشخص در زندگی
۱۰,۶۳	۲۱	مناسب بودن مکان مطالعه در خانه یا خوابگاه
۱۲,۷۱	۱۲	حضور مرتب در صنف های درسی
۱۱,۶۸	۱۸	نداشتن مسائل و مشکلات خانوادگی
۱۰,۱۳	۲۳	نداشتن مسائل و مشکلات عاطفی و روانی
۱۱,۹۴	۱۶	داشتن تمرکز لازم برای مطالعه
۱۰,۷۷	۱۹	نداشتن مشکلات اقتصادی و محدودیت های مالی
۹,۸۲	۲۶	آگاهی از توانایی های خود
۸,۹۹	۲۸	اعتماد به نفس قوی
۹,۳۷	۲۷	قوی بودن بنیه علمی
۱۰,۷۲	۲۰	نداشت اضطراب امتحان و ترس از شکست
۱۱,۷۸	۱۷	توانایی در برنامه ریزی و مدیریت زمان
۱۲,۷۱	۱۱	شاغل نبودن در حین تحصیل
۱۳,۷۹	۷	آشنایی با شیوه های درست مطالعه
۱۳,۱۱	۹	داشتن برنامه منظم و هفتگی برای مطالعه درسها
۱۲,۷۹	۱۰	نقش تحصیلات مادر
۱۳,۱۲	۸	حضور در صنف با مطالعه قبلی درس
۱۲,۱۶	۱۴	نقش تحصیلات پدر

جدول (۷) در رابطه به رتبه بندی سوالات عوامل فردی در میان دانشجویانی با موفقیت تحصیلی با آزمون فریدمن، علاقه به رشته تحصیلی، داشتن انگیزه کافی برای مطالعه و تحصیل، ارتباط با دوستان علاقه مند به تحصیل، داشتن هدف ها و انگیزه های مشخص در زندگی، بیشترین عوامل انتخاب شده هستند و زندگی در کنار خانواده، آگاهی از توانایی های خود، اعتماد به نفس قوی و قوی بودن بنیه علمی کمترین عوامل انتخاب شده می باشند.

جدول (۸) رتبه بندی سوالات عوامل آموزشی در میان دانشجویانی با موفقیت تحصیلی با آزمون فریدمن

رتبه	میانگین رتبه	سوالات
۲	۱۹,۱۶	تسلط اساتید در تدوین و فهم موضوعات درسی
۱۱	۱۰,۱۷	تعامل مناسب میان استاد و دانشجو
۱۵	۹,۷۶	جذاب بودن مطالب درسی
۱۴	۹,۹۹	مشارکت و همکاری در صنف درسی
۱۹	۸,۲۱	تصحیح عادلانه اوراق امتحانی
۱۸	۹,۳۵	استفاده سازوکارهای تشویقی و ترغیبی از سوی اساتید
۱۷	۹,۷۳	رقابت تحصیلی میان محصلان
۱۲	۱۰,۱۶	مناسب بودن خدمات دانشگاه (کتابخانه، انترنت، ..)
۷	۱۱,۸۷	پیچیده و دشوار نبودن مطالب کتاب های درسی
۹	۱۰,۷۸	مناسب بودن پرسش های امتحانی مطرح شده از سوی اساتید
۴	۱۲,۹۷	ارزیابی مستمر از پیشرفت تحصیلی محصلان در طول سمستر
۳	۱۳,۷۸	مناسب بودن ساعات تشکیل صنف ها
۱	۱۹,۷۱	وجود منابع درسی و کمک درسی مناسب
۶	۱۲,۱۱	اطمینان یافتن استاد از میزان یادگیری محصل از مطالب جلسه قبل
۲۰	۷,۲۶	وجود امکانات تفریحی نشاط انگیز در کنار تحصیل (امکانات مطلوب ورزشی، مسابقات علمی، فرهنگی و.. در دانشگاه)

مختلط بودن صنف های درسی	۵	۱۲,۷۱
آشنایی با قوانین و مقررات آموزشی دانشگاه	۱۳	۱۰,۱۳
دسترسی به استاد در خارج از صنف برای رفع مشکلات درسی	۱۰	۱۰,۷۸
شلوغ نبودن صنف های درسی	۸	۱۱,۱۷
ارتباط مناسب اساتید	۱۶	۹,۷۶

جدول (۸) در رابطه به رتبه بندی سوالات عوامل آموزشی در میان دانشجویانی با موفقیت تحصیلی با آزمون فریدمن، وجود منابع درسی و کمک درسی مناسب، تسلط اساتید در تدوین و فهم موضوعات درسی، مناسب بودن ساعات تشکیل صنف ها و ارزیابی مستمر از پیشرفت تحصیلی محصلان در طول سمستر بیشترین عوامل انتخاب شده هستند و وجود امکانات تفریحی نشاط انگیز در کنار تحصیل، تصحیح عادلانه اوراق امتحانی، استفاده سازوکارهای تشویقی و ترغیبی از سوی اساتید و رقابت تحصیلی میان محصلان کمترین عوامل انتخاب شده می باشند.

جدول (۹) رتبه بندی سوالات عوامل اجتماعی در میان دانشجویانی با موفقیت تحصیلی با آزمون فریدمن

سوالات	رتبه	میانگین رتبه
آشنایی با بازار کار رشته تحصیلی	۵	۱۱,۷۲
ارتباط محتوای درس با نیازهای واقعی جامعه و دانشجو	۶	۹,۱۶
توانایی در برقراری ارتباط مناسب درسی و اجتماعی با استاد و هم صنفی ها	۷	۸,۱۹
سهولت در انتقال مفاهیم از سوی استاد	۴	۱۲,۷۸
درگیر نشدن در روابط عاطفی با جنس مخالف	۱	۱۳,۹۸
توزیع مناسب امکانات تحصیلی در جامعه	۳	۱۲,۹۷
درگیر نشدن در فعالیت های جانبی دانشگاه (ورزشی، تفریحی، سیاسی، و..)	۲	۱۳,۱۲

جدول (۹) در رابطه رتبه بندی سوالات عوامل اجتماعی در میان دانشجویانی با موفقیت تحصیلی با آزمون فریدمن، درگیر نشدن در روابط عاطفی با جنس مخالف، درگیر نشدن در فعالیت های جانبی دانشگاه و توزیع مناسب امکانات تحصیلی در جامعه بیشترین عوامل انتخاب شده است و سهولت در انتقال مفاهیم از سوی استاد، آشنایی با بازار کار رشته تحصیلی، ارتباط

محتوای درس با نیازهای واقعی جامعه و دانشجو و توانایی در برقراری ارتباط مناسب درسی و اجتماعی با استاد و همصنفی ها کمترین عوامل انتخابش ده می باشند.

جدول (۱۰) رتبه بندی سوالات عوامل فردی میان دانشجویانی با آفت تحصیلی با آزمون فریدمن

سوالات	رتبه	میانگین رتبه
حضور در صنف بدون مطالعه قبلی درس	۱	۱۹,۶۸
نداشتن برنامه منظم و هفتگی برای مطالعه درس ها	۲	۱۷,۳۲
مشغله های ذهنی و تمرکز نداشتن برای مطالعه	۴	۱۱,۳۵
ناتوانی در برنامه ریزی و مدیریت زمان	۵	۱۰,۹۳
ناآشنایی با شیوه های درست مطالعه	۶	۱۰,۸۲
نامساعد بودن مکان مطالعه در خانه یا خوابگاه	۸	۱۰,۶۳
نداشتن انگیزه کافی برای مطالعه و تحصیل	۱۲	۹,۸۷
ضعف اعتماد به نفس	۱۹	۹,۱۳
اضطراب امتحان و ترس از شکست	۲۲	۸,۱۲
تلاش ناکافی در یادگیری مطالب درسی	۱۱	۹,۹۳
نداشتن هدف ها و انگیزه های مشخص در زندگی	۲۳	۸,۱۲
آگاهی نداشتن از توانایی های خود	۱۸	۹,۱۷
حاضر نشدن در صنف درسی	۳	۱۱,۹۸
آشنا نبودن با رشته تحصیلی	۱۶	۹,۳۱
ترس و اضطراب از حضور در صنف	۲۶	۷,۳۱
علاقه نداشتن به رشته تحصیلی	۲۷	۶,۹۷
ارتباط با دوستان بی علاقه به تحصیل	۱۵	۹,۳۸

وجود مسائل و مشکلات عاطفی و روانی	۲۰	۸,۹۳
ضعف بنیه علمی	۱۷	۹,۲۱
اشتغال در حین تحصیل	۲۵	۷,۸۹
عدم درک صحیح والدین از ارزش و جایگاه تحصیلات	۲۱	۸,۱۳
وجود مشکلات اقتصادی و محدودیت های مالی	۲۴	۷,۹۷
نقش تحصیلات مادر	۱۳	۹,۸۱
وجود مسائل و مشکلات خانوادگی	۱۰	۹,۹۷
نقش تحصیلات پدر	۹	۱۰,۱۲
دوری از خانواده	۷	۱۰,۷۸
تغذیه ناکافی و ضعف جسمانی	۱۴	۹,۷۱

جدول (۱۰) در رابطه به رتبه بندی سوالات عوامل فردی میان دانشجویانی با آفت تحصیلی با آزمون فریدمن، حضور در صنف بدون مطالعه قبلی درس، نداشتن برنامه منظم و هفتگی برای مطالعه درس ها، حاضر نشدن در صنف درسی بیشترین عوامل انتخاب شده می باشند و وجود مشکلات اقتصادی و محدودیت های مالی، اشتغال در حین تحصیل، ترس و اضطراب از حضور در صنف و علاقه نداشتن به رشته تحصیلی کمترین عوامل انتخاب شده می باشد.

جدول (۱۱) رتبه بندی سوالات عوامل آموزشی میان دانشجویانی با آفت تحصیلی با آزمون فریدمن

سوالات	رتبه	میانگین رتبه
طراحی پرسشهای دشوار از سوی استادان	۱	۱۹,۱۲
پیچیدگی و دشواری مطالب کتابهای درسی	۲	۱۷,۱۲
نبود امکانات تفریحی و نشاط در کنار تحصیل	۱۶	۷,۱۳
جذاب نبودن مطالب درسی	۶	۱۲,۷۶
دسترسی نداشتن به استاد در خارج از درس برای رفع مشکلات درسی	۱۰	۱۱,۷۳

نامناسب بودن ساعت تشکیل درس ها	۱۳	۹,۱۱
نداشتن مشارکت و همکاری در صنف درسی	۸	۱۲,۷۱
نبود تعامل مناسب میان استاد و دانشجو	۳	۱۳,۷۲
تعداد زیاد محصلان در یک صنف	۹	۱۲,۷۱
نامناسب بودن خدمات دانشگاه (کتابخانه، اینترنت و...)	۱۵	۷,۳۲
تسلط نداشتن استادان در تدوین و تفهیم موضوعات درسی	۱۴	۸,۹۸
استفاده نکردن از سازوکارهای تشویقی و ترغیبی از سوی استادان	۷	۱۲,۷۱
نبود رقابت تحصیلی میان دانشجویان	۴	۱۳,۱۲
کم توجهی استادان به یادگیری دانشجو از مطالب جلسه قبل	۵	۱۲,۷۹
کمبود منابع درسی و کمک درسی مناسب	۱۱	۹,۷۳
مختلط بودن صنوف درسی	۱۲	۹,۱۱

جدول (۱۱) در رابطه به رتبه بندی سوالات عوامل آموزشی میان دانشجویانی با آفت تحصیلی با آزمون فریدمن، طراحی پرسش های دشوار از سوی استادان، پیچیدگی و دشواری مطالب کتاب های درسی، نبود تعامل مناسب میان استاد و دانشجو بیشترین عوامل بر آفت تحصیلی شان می باشد و تسلط نداشتن استادان و در تدوین و تفهیم موضوعات درسی، نامناسب بودن خدمات دانشگاه (کتابخانه، اینترنت و...)، نبود امکانات تفریحی و نشاط در کنار تحصیل کمترین عوامل انتخاب شده می باشد.

جدول (۱۲) رتبه بندی سوالات عوامل اجتماعی میان دانشجویانی با آفت تحصیلی با آزمون فریدمن

سوالات	رتبه	میانگین رتبه
ارتباط نداشتن محتوای درس ها با نیازهای واقعی جامعه و دانشجو	۱	۱۳,۲۷
آشنایی نداشتن با بازار کار رشته تحصیلی	۲	۹,۷۱
ناتوانی در برقراری ارتباط درسی و اجتماعی مناسب با استاد و همصنفی ها	۴	۵,۲۱
توزیع نامناسب امکانات تحصیلی در جامعه	۳	۷,۳۱

جدول (۱۲) در رابطه به رتبه بندی سوالات عوامل اجتماعی میان دانشجویانی با آفت تحصیلی با آزمون فریدمن، ارتباط نداشتن محتوای درس ها با نیازهای جامعه و دانشجو، آشنایی نداشتن با بازار کار رشته تحصیلی بیشترین عوامل بر آفت تحصیلی ایشان می باشد و توزیع نامناسب امکانات تحصیلی در جامعه و ناتوانی در برقراری ارتباط درسی و اجتماعی مناسب با استاد و همصنفی ها کمترین عوامل انتخاب شده می باشد.

جدول (۱۳) آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن در رابطه به با موفقیت تحصیلی

		عوامل فردی	عوامل آموزشی	عوامل اجتماعی
Spearman's rho	عوامل فردی	Correlation Coefficient	۱.۰۰۰	۰.۷۹
		Sig. (2-tailed)	.	.۰۰۰
		N	۱۰۰	۱۰۰
	عوامل آموزشی	Correlation Coefficient	۰.۷۲	۰.۶۸
		Sig. (2-tailed)	.۰۰۰	.۰۰۱
		N	۱۰۰	۱۰۰
	عوامل اجتماعی	Correlation Coefficient	۰.۷۹	۱.۰۰۰
		Sig. (2-tailed)	.۰۰۰	.
		N	۱۰۰	۱۰۰

نتایج جدول (۱۳) در رابطه به ضریب همبستگی پیرسون در رابطه به عوامل موفقیت تحصیلی دانشجویان نشان می دهد که بین عوامل فردی و عوامل آموزشی یک رابطه قوی (۰,۷۲) و معنی داری (sig 0.00) وجود داشته، بین عوامل فردی و اجتماعی رابطه قوی (۰,۷۹) قوی و معنی دار (sing 0.00) و رابطه بین عوامل آموزشی و اجتماعی رابطه نسبتاً قوی (۰,۶۸) و معنی دار (sig 0.00) وجود دارد.

جدول (۱۴) آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن در رابطه به آفت تحصیلی

		عوامل فردی	عوامل آموزشی	عوامل اجتماعی
Spearman's rho	عوامل فردی	Correlation Coefficient	۱.۰۰۰	۰.۷۹
		Sig. (2-tailed)	.	.۰۰۰
		N	۱۰۰	۱۰۰
	عوامل	Correlation Coefficient	۰.۷۲	۰.۶۸

آموزشی	Sig. (2-tailed)	.۰۰۰	.	.۰۰۱
	N	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
عوامل اجتماعی	Correlation Coefficient	.۷۹	.۶۸	۱.۰۰۰
	Sig. (2-tailed)	.۰۰۰	.	.
	N	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

نتایج جدول (۱۳) در رابطه به ضریب همبستگی پیرسون در رابطه به عوامل آفت تحصیلی دانشجویان نشان می‌دهد که بین عوامل فردی و عوامل آموزشی ضریب همبستگی نسبتاً قوی (۰,۷۲) و معنی‌دار (sig 0.00)، بین عوامل فردی و عوامل اجتماعی هم رابطه نسبتاً قوی و معنی‌دار (۰,۷۹) و در اخیر هم رابطه بین عوامل اجتماعی و عوامل آموزشی یک رابطه قوی و معنی‌دار وجود دارد.

نتیجه‌گیری

دستیابی به بهره‌وری و بهبود کیفیت نظام آموزشی از اثرگذارترین عوامل توسعه کشورها است. پوهنتونها نقش مهم و خطیری در امر تعلیم و تربیت نیروی انسانی کارآمد، مؤثر و متخصص به عهده دارند.

این تحقیق از نوع توصیفی بوده، جامعه آماری این تحقیق را تمامی دانشجویان دانشکده اقتصاد تشکیل می‌دهد. پرسشنامه به دو گروه محصلان توزیع گردید. گروه اول دانشجویانی که اوسط نمرات شان بیشتر از ۸۰ بودند، گروه دوم دانشجویانی که اوسط نمرات شان کمتر از ۷۰ بودند. نمونه آماری با استفاده از جدول مورگان به تعداد (۱۰۰) تن توزیع گردید. نتایج آزمون کلموگروف اسمیرنوف و شامپیر نشان داد که داده‌ها دارای توزیع نارمل نیست.

نتایج نشان داد که از دیدگاه دانشجویانی با موفقیت تحصیلی عواملی چون علاقمندی به رشته تحصیلی، داشتن انگیزه کافی برای مطالعه و تحصیل، ارتباط با دوستان علاقمند به تحصیل، وجود منابع و کتب درسی و تسلط استاد در تدوین و فهم موضوعات درسی از جمله عواملی مهم از دیدگاه دانشجویانی با موفقیت تحصیلی به شمار می‌رود. اما از دیدگاه دانشجویانی با آفت تحصیلی عواملی چون؛ حضور در صنف بدون مطالعه قبلی درس، نداشتن برنامه منظم و هفتگی برای مطالعه درسها، حاضر شدن در صنف، پرسشهای دشوار اساتید، نداشتن محتوای درسها با نیازهای جامعه و دانشجو و آشنایی نداشتن با بازار کار در رشته بیشترین تأثیر را بر آفت تحصیلی این دانشجویان دارد.

منابع

۱. اسماعیل پور، محمد؛ نادری شاد، شایان؛ کبرایی، فائزه و غلامی، بهاره. (۱۳۹۴). بررسی آفت تحصیلی و برخی عوامل مرتبط با آن از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گیلان، پژوهش در آموزش علوم پزشکی، ۹(۳)، ۶۵-۷۲.
۲. اعتمادی، حسین، (۱۳۷۷)، شناسایی عوامل و موانع رشد آموزش حسابداری در ایران و ارائه برنامه کارا و کارآمد در ایران، پایان نامه دکتری دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس.
۳. حجازی، یوسف و امیدي نجف آبادی، مریم. (۱۳۸۵). عوامل مؤثر بر موفقیت تحصیلی دانشجویان کشاورزی، مجله علوم کشاورزی ایران، ۴(۱)، ۱۹-۲۵.
۴. داوری نیا، معصومه و کیان، مریم. (۱۳۹۸)، شناسایی عوامل مؤثر بر موفقیت و آفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه یزد، نامه آموزش عالی، سال سیزدهم، شماره ۴۹، صص ۷-۳۵.
۵. زارع، مرضیه. (۱۳۹۶). بررسی علل و عوامل آفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه صنعتی شیراز، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.
۶. شورورزی، محمد رضا، معقول، علی و مریم کده، (۱۳۹۱)، شناسایی عوامل مؤثر بر موفقیت دانشجویان رشته حسابداری در دروس حسابداری پیشرفته، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، سال ششم، شماره هجدهم، صص ۱-۱۲.
۷. نوروش، ایرج، (۱۳۷۲)، تحقیقی پیرامون تدوین برنامه درسی دوره کارشناسی رشته حسابداری مناسب برای نیازهای حرفه حسابداری و حسابرسی در ایران، پایان نامه دکتری دانشکده علوم اداری و مدیریت بازرگانی، دانشگاه تهران.
۸. Dlamini, B. 1995. The relationship between home and school related variables and performance, Journal of Agricultural education and extension, vol 2, p 59-64.
۹. Fox, L. M., & Sease, j. M. (2019). Impact of Co-curricular Involvement on Academic Success of Pharmacy Students.
۱۰. Gonzales, R. & N. Blanco. 1991. Parents and children academic values and school achievement. International Journal Educational of Research. Vol 15. No 2. p 163-169.
۱۱. Kopal, D., & Musek, J. (2001). Self-Concept and Academic Achievement: Slovenia and france. Personality & Individual Differences, 30, 887-889.
۱۲. Spatz, D. 2004. Psychological variables in relation to academic success in developmental math. Psichi Journal, vol 6, iss 2.
۱۳. UNESCO. 1992. Research in basic education and Literacy. Bangkok. Unesco. Regional office for education in Asia and the pacific. P 99-104.
۱۴. Wong, K. 2002. A basic introduction to mastery learning. LTS news, vol 2. p 1-5.